

Aan : Burgemeester Den Oudsten, wethouder Van Keulen
 Van : **5.1.2e** B&P
 Datum : 22-8-2015
 Onderwerp : Positionering Stad binnen economische opgave aardbevingsdossier

Inleiding

In de voorbereiding op de meerjarenprogramma's om de aardbevingsopgave aan te pakken heeft Burgemeester Den Oudsten (op een zgn. 'Ekenstein-bijeenkomst') benadrukt dat Stad en Ommeland op economisch gebied nauw met elkaar verweven zijn en dat economische kansen het best samen kunnen worden opgepakt: de Regio kan niet zonder de Stad; de Stad kan niet zonder de Regio. Dit geldt voor werkgelegenheid, (commerciële en zorg-)voorzieningen, specifieke crossovers (bijv. biobased economy), specifieke infrastructuur (bijv. zeehaven) en op het gebied van woon en leefklimaat. Om deze reden heeft de Stad binnen de verkenningafse naar het MJP aan het NCG expertise geleverd, om zo tot een gezamenlijke verkenning te komen. In de aanloop naar het uiteindelijke MJP is het van belang dat de Stad ook op het vlak van economie, net als binnen andere thema's, zelf formuleert wat zij nodig denkt te hebben binnen de aardbevingsopgave. Dit als input voor een (ook door de Stad gedragen) meerjarenprogramma van het NCG. Hieronder een uiteenzetting van enkele hoofdlijnen.

Hoofddlijn 1: huidig economisch beleid als leidraad; pak bedreigen uit het aardbevingsdossier accuraat aan

De stad groeit in inwoneraantal, haar werkgelegenheid op de lange termijn (naar verwachting) ook; de stad krijgt een steeds grotere rol als voorzieningencentrum voor de regio; haar kenniseconomie groeit; haar specialisaties worden internationaal erkend en krijgen steeds meer massa; het aantal (high-tech en creatieve) start-ups neemt toe.

De Gemeente Groningen werkt hieraan met haar Economische Agenda, opgebouwd uit het Economisch Programma G-Kwadraat, het Akkoord van Groningen 3.0 en het Convenant Ondernemend Groningen. Kernwoorden daarbij zijn: samenwerken (met ondernemers, onderwijs en kennisinstellingen, de regio en daarbuiten), innoveren en profileren. Hoofdthema's: Groningen internationale kennisstad, bedrijvige stad en aantrekkelijke stad. Speerpunten: energie, healthy ageing en daarnaast meer en meer ICT en de creatieve economie. In noordelijk verband werken we samen met de NG4 en onderschrijven we de NIA, met als leitmotiv 'Noordelijke Oplossingen voor wereldwijde Maatschappelijke Uitdagingen'. Internationaal zoeken we de verbinding met onder andere Duitsland en China.

De huidige ontwikkelingen in de Stad wekken vertrouwen en tegelijkertijd vertrouwen we op onze gekozen aanpak. De regio heeft baat bij de economische ontwikkeling van de Stad en is tegelijk van belang voor die ontwikkeling.

Waar deze ontwikkelingen en inzet lijden onder de effecten van aardbevingen, moet dit zoveel mogelijk voorkomen worden. Het kan hier gaan om schade in bedrijfsvoering (fysieke schade, meerkosten bij ontwikkeling, omzetschade). Hiervoor moeten schadeafhandeling en informatievoorziening adequaat worden opgepakt. Ingewikkelder is het punt van imagoschade, die grote reële gevolgen kan hebben. Elke investering die niet in Groningen plaatsvindt is feitelijk directe economische schade voor de stad en regio: het scheelt werkgelegenheid en de bijbehorende multipliers, beperkt toelevering en schaadt de keten- en/of clusterontwikkeling in een sector.

Hoofddlijn 2: spring in op kansen en draag daar als Stad aan bij

Daarnaast zijn er wel degelijk specifieke kansen te identificeren. We kunnen daarin drie thema's onderscheiden:

1. Er is sprake van een enorme bouwopgave, die leidt tot kansen voor de bouwsector en toeleverende partijen. Naar verwachting zal de herstel-, versterk- en nieuwbouwopgave de komende 10-15 jaar leiden tot **2000-4000 extra banen** in en direct gerelateerd aan de bouwsector. Daarnaast zullen er in diverse andere sectoren ook extra banen ontstaan (denk aan logistiek, juridisch advies, hoveniers). Dit levert grote kansen voor de beroepsbevolking van Stad en Regio, maar daarvoor moeten wel de juiste

voorwaarden voor gecreëerd worden. Inmiddels worden er vanuit de Arbeidsmarktregio projecten opgestart om deze voorwaarden te creëren. Bouwplaats Noord is hierin het belangrijkste project.

2. In de unieke aardbevingsopgave ontstaan vele kansen voor *innovatie*: in bouwtechnieken, materialen, productiemethoden en in samenwerking. Enerzijds is dit direct gerelateerd aan het aardbevingsbestendig bouwen, anderzijds biedt het ook een uitgelezen mogelijkheid voor innovatie en opschaling van verduurzaming van gebouwen in de hele brede zin van het woord: energiebestendig, levensloopbestendig, zorggericht, smart. Thema's die bij uitstek raken aan speerpunten in de stad (energie, HA, ICT/Big Data): energieneutraal wonen, geothermie, warmte/koude-opslag, domotica, personalized health, e-health, Smart Houses, Internet of Things, big data analyses uit slimme meters. Meest in het oog springende concrete plan hierbij is het plan voor het '**Centrum voor Innovatieve Bouw**': Hanzehogeschool, Economic Board en TNO werken samen aan een businesscase voor een 'EnTranCe voor de Innovatieve Bouw'. Doel: kennisopbouw, innovatie (ook zoveel mogelijk door lokaal MKB), scholing, testopstellingen. Beoogde locatie is de **Zernike Campus Groningen**, het liefst zoveel mogelijk in de nabijheid van EnTranCe. TNO heeft aangekondigd haar capaciteit in Groningen met tientallen werknemers uit te breiden indien het plan gerealiseerd worden. Uiteindelijk ambitie van deze lijn dient te zijn dat deze innovatie-kansen leiden tot unieke kennis en specialisatie in Stad en Regio. Dit kan leiden tot een koploperspositie in de bouwsector en bijbehorende 'export'-mogelijkheden, ook ver na de versterkingsopgave. **In de innovatieopgave lopen het belang van Stad en Regio parallel, maar het is vooral de stad die de beste voorwaarden biedt om innovatie te realiseren. De behoefte van initiatiefnemers om het Centrum voor Innovatieve Bouw te vestigen op het Zernike onderstreept dit.**
3. De focus op het toekomstperspectief voor bewoners van het aardbevingsgebied leidt haast automatisch tot aanvullende aandacht voor de **regionaal economische structuur die niet direct te relateren valt aan de aardbevingsopgave**. Uiteraard hebben Stad en ook Regio baat bij versterking of hervorming van diverse aspecten van de 'economische infrastructuur': digitale infrastructuur, kredietvoorzieningen, ondernemersondersteuning, acquisitie-inspanningen, netwerkvorming, uitbouw van cluster en campus en fysieke infrastructuur, belemmerende regelgeving. Complex vraagstuk hierin is of er logica is voor aanvullende inzet náást de reguliere activiteiten (uit Hoofdlijn 1). Enerzijds draagt aanvullende inzet bij aan de missie 'aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen' en daarmee aan toekomstperspectief en herstel van vertrouwen. Anderzijds is de vraag hoe haalbaar het is (ook qua lobby) om vanuit het aardbevingsdossier extra inzet op hierboven gegeven voorbeelden te doen, en indien die wens en logica er toch is, op welk onderdeel te focussen. **De NCG heeft hierin eerder aangegeven zijn prioriteit bij vertrouwen, veiligheid en versterking te leggen en met de direct samenhangende kansen. Als Stad staan we ook voor deze afweging.** Hoe dan ook zal de intensievere interactie tussen diverse stakeholders in het gebied, vanwege de gezamenlijke problematiek, leiden tot betere interactie en samenwerking op dergelijke thema's. De aardbevingsopgave kan daarmee gebruikt worden als verbindend belang om opgaven en programma's, die ook zonder aardbevingen belang zouden hebben, gezamenlijk met nieuwe energie en focus aan te pakken.

Tot slot: Economic Board

Vanuit de Dialoogtafel is het Economic Board geformeerd als de organisatie die de taak krijgt aan een economisch toekomstperspectief te werken en bij te dragen aan duurzame werkgelegenheid. Voor deze opdracht is 97,5 miljoen euro beschikbaar, vanuit Ministerie EZ en Provincie Groningen. Het EB zal naar verwachting voorlopig onafhankelijk blijven. Met het EB is vanuit de Stad en vanuit de NCG afgesproken dat ieder doet waar hij/zij het beste in is: het EB is er om business cases aan te jagen, ondernemers bij elkaar te brengen, te financieren en soms ondiplomatiek te handelen (en op dat vlak kunnen Stad en EB wat aan elkaar hebben!); de overheid is er (op economisch vlak) om plannen te faciliteren (bijvoorbeeld in regelgeving) en slim te koppelen aan andere trajecten (bijv. EU calls). Maar primair altijd om het vertrouwen van de bevolking te herwinnen.

Als Stad kunnen we voorstander zijn van een onafhankelijk opererend EB, voor en door ondernemers. Een actieve club die zelf initiatieven uitwerkt, waar we nauw mee schakelen en die haar eigen specifieke kennis en kunde ontwikkelt. Het past bij de manier waarop we zelf met onze economische partners omgaan. Op dit moment heeft het EB de G9 als werkgebied. **De Stad valt daar niet onder, hoewel dit om meerdere redenen wel logisch zou zijn. Wij kiezen er echter niet voor om deze positie te forceren.** Dit zou tot teveel gevoeligheden in de Regio leiden. Daarnaast laat de Economic Board voorlopig zien niet stringent met deze grens om te gaan: zo

kiest zij er zoals gezegd voor het Centrum voor Innovatieve Bouw in de Stad te laten landen. Het lijkt daarom beter te kijken of organische ontwikkeling er niet toe leidt dat het EB als vanzelf ook de Stad als haar werkgebied gaat beschouwen.